

חק לישראל – פרשת אחרי מות יום ה'

תורה – ויקרא פרק טז

(כב) וְנָשָׂא הַשְּׁעִיר עִלְיוֹ אֶת כָּל עֹונֹתֵם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה וְשִׁלַּח אֶת הַשְּׁעִיר בַּמִּדְבָּר: (כב) וְנָשָׂא הַשְּׁעִיר עִלְיוֹ אֶת כָּל עֹונֹתֵם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה וְשִׁלַּח אֶת הַשְּׁעִיר

בַּמִּדְבָּר: (כב) וְיִטּוֹל צִפִּירָא עֲלוֹהֵי ית כל חוֹבֵיֵהוּן לְאָרְעָא דְלֵא יתְבָא וְיִשְׁלַח ית צִפִּירָא בַּמִּדְבָּרָא:

(כג) וּבָא אֶהָרֶן אֶל אֶהָל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת בְּגָדֵי הַבַּד אֲשֶׁר לָבַשׁ בְּבָאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם: (כג) וּבָא אֶהָרֶן אֶל אֶהָל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת בְּגָדֵי הַבַּד אֲשֶׁר לָבַשׁ

בְּבָאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם: (כג) וְיַעֲלוֹל אֶהָרֶן לְמִשְׁכַּן זִמְנָא וְיִשְׁלַח ית לְבוּשֵׁי בּוֹצֵא דֵי לָבַשׁ בְּמַעֲלֵיהּ לְקוֹדֶשָׁא וְיִצְנַעְנֵנוּן תַּמּוּן:

(כד) וּרְחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ וְלָבַשׁ אֶת בְּגָדָיו וַיֵּצֵא וַעֲשֶׂה אֶת עֲלָתוֹ וְאֶת עֲלֵת הָעֵם וּכְפָר בַּעֲדוֹ וּבַעֲדֵי הָעֵם: (כד) וּרְחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם בְּמָקוֹם

קָדוֹשׁ וְלָבַשׁ אֶת בְּגָדָיו וַיֵּצֵא וַעֲשֶׂה אֶת עֲלָתוֹ וְאֶת עֲלֵת הָעֵם וּכְפָר בַּעֲדוֹ וּבַעֲדֵי הָעֵם: (כד) וְיִסְחִי ית בְּסַרְיָה בְּמֵיָא בְּאֵתֵר קָדִישׁ וְיִלְבַּשׁ ית לְבוּשׁוֹהֵי וְיַפּוֹק וְיַעֲבֵד ית עֲלֵתֵיהּ וְיֵת עֲלֵת עֲמָא וּכְפָר עֲלוֹהֵי יַעַל עֲמָא:

(כה) וְאֶת חֶלֶב הַחֲטָאֹת יִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ: (כה) וְאֶת חֶלֶב הַחֲטָאֹת יִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ: (כה) וְיֵת תְּרַבָּא דְחֲטָאֹתָא יִשַׁק לְמִדְבָּחָא:

(כו) וְהִמְשִׁלַּח אֶת הַשְּׁעִיר לְעֵזְאוֹל יִכַּבֵּס בְּגָדָיו וּרְחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמִּחְנָה: (כו) וְהִמְשִׁלַּח אֶת הַשְּׁעִיר לְעֵזְאוֹל יִכַּבֵּס בְּגָדָיו וּרְחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ

בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמִּחְנָה: (כו) וְדַמּוּבִיל ית צִפִּירָא לְעֵזְאוֹל יִצַּבַע לְבוּשׁוֹהֵי וְיִסְחִי ית בְּסַרְיָה בְּמֵיָא וּבְתֵר כֵּן יַעֲלוֹל לְמִשְׁרֵיתָא:

רש"י

העבודות כך הוא. ושלח את השעיר במדבר. ורחץ את בשרו במים וגו' ויאל ויעשה את עולתו וגו' ואת חלב החטאת וגו'. וכל הפרשה עד ואחרי כן יבא אל המחנה ואחר כך יבא אהרן: והניחם שם – מלמד שטעונון גניזה ולא ישתמש באותן ארבעה בגדים ליום כפורים אחר:

(כד) ורחץ את בשרו וגו' – (יומא לב) למעלה למדנו מורחץ את בשרו ולבשם ששקוהוא משנה מבגדי זהב לבגדי לבן טעון טבילה (שכחותה טבילה פשט בגדי זהב שעבד בהן עבודת תמיד של שחר ולבש בגדי לבן לעבודת היום) וכאן למדנו שכשהוא משנה מבגדי לבן לבגדי זהב טעון טבילה: במקום קדוש – (ת"כ. יומא ס) המקודש בקדושת עזרה והיא היתה בג בית הפרוה וכן ד' טבילות הבאות חובה ליום אבל הראשונה היתה בחיל: ולבש את בגדיו –

(כג) ובא אהרן אל אהל מועד – אמרו רבותינו שאין זה מקומו של מקרא זה ונתנו טעם לדבריהם במסכת יומא (דף לב) ואמרו כל הפרשה כולה אמור על הסדר חוץ מציאה זו שהיא אחר עשיית עולתו ועולת העם והקטרת אימורי פר ושעיר שנעשים בחוץ בצגדי זהב וטובל ומקדש ופושטן ולבש בגדי לבן: ובא אל אהל מועד – להוציא את הכף ואת המחטה שהקטיר בה הקטרת לפני ולפנים: ופשט את בגדי הבד – אחר שהוציאם ולבש בגדי זהב לתמיד של בין הערבית וזהו סדר העבודות. תמיד של שחר בצגדי זהב ועבודת פר ושעיר הפנימים וקטרת של מחטה בצגדי לבן. ואילו ואיל העם ומקאת המוספין בצגדי זהב. והולאת כף ומחטה בצגדי לבן. ושיירי המוספין ותמיד של בין הערבית וקטורת ההיכל שעל מזבח הפנימי בצגדי זהב. וסדר המקראות לפי סדר

חק לישראל – פרשת אחרי מות יום ה'

שמנה בגדים שהוא עובד בהן כל ימות השנה: ומאח עדת בני ישראל וגו':
 ואל – מן ההיכל אל החצר שמזבח העולה (כה) ואת חלב החטאת – אימורי פר ושעיר:
 קס: ועשה את עולתו – איל לעולה האמור יקטיר המזבחה – על מזבח החילון לחלו
 למעלה בזאת יצא אהרן וגו': ואת עולת העם דפנימי כתיב לא תעלו עליו קטרת זרה
 – (יומא ע"ג) ואיל לעולה האמור למעלה ועולה ומנחה (שמות ל):

נביא – יחזקאל פרק כב' כב'–כו'

(כב) בַּהֲתוֹךְ כֶּסֶף בְּתוֹךְ כֹּהֵן כֵּן תִּתְּכּוּ בְּתוֹכָהּ וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי יְהוָה שְׂפַכְתִּי
 חַמְתִּי עֲלֵיכֶם: (כב) כאתמסאה כסף בגו כורא כן תממסון בגוה ותידעון ארי אנא יי
 שפיכית חימתי עליכון:

(כג) וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: (כג) והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר:
 (כד) בֶּן אָדָם אָמַר לֵה אֶת אֶרֶץ לֹא מְטַהֵרָה הִיא לֹא גֹשְׁמָה בְּיוֹם זָעַם: (כד) בר
 אדם אמר לה את ארעא דישראל ארעא לא מדכיא היא ולא אתעבידו בה עובדין טבין
 דיגנון עלה ביום לוט:

(כה) קֶשֶׁר נְבִיאִיהָ בְּתוֹכָהּ כַּאֲרֵי שׂוֹאֵג טָרֵף טָרֵף נֶפֶשׁ אֲכָלוּ חֶסֶן וַיִּקְרַח יִקְחוּ
 אֶלְמִנּוּתֶיהָ הֶרְבּוּ בְּתוֹכָהּ: (כה) סיעת ספרהא בגוה כאריון נהמין למקטל קטול אנשא
 קטלו עותר ויקר נסיבו ארמלתהא אסגיאו בגוה:

(כו) בַּהֲגִיָּה חָמָסוֹ תוֹרְתִי וַיַּחֲלֵלוּ קִדְשֵׁי בֵּין קִדְשׁ לְחַל לֹא הִבְדִּילוּ וּבֵין הַטָּמֵא
 לְטָהוֹר לֹא הוֹדִיעוּ וּמִשְׁבֹּתוֹתַי הָעֲלִימוּ עֵינֵיהֶם וְאַחַל בְּתוֹכֶם: (כו) כהוהא
 חטפין באוריתי ומפסין קדשי בין קודשא לחולא לא אפרישו ובין מסאבא לדכיא לא
 הודיעו ומיומי שביא דילי כבשו עיניהון וחלת רעותי ביניהון:

רש"י

(כד) לא גושמה זיוס זעם – לא נתן גשם ומחזיקין ידי מרעים להרוג ולשלו ולבזו
 הרחוי לה לטהר זיוס זעם ופירוש הדבר ונבאין להם שלום. חוסן – ממון:
 כה) חמסו תורתי – עליהם היה להוכיח (כו) חמסו תורתי – עליהם היה להוכיח
 ולהורות ולהודיע חק ומשפט ולא עשו הרי ולהורות ולהודיע חק ומשפט ולא עשו הרי
 זה חמס שחמסוה מן הצריכין ללמוד. ואחל – ונתחללתי:
 כה) קשר נביאיה – נקשרים יחד בעלגה
 רעה. נפש אכלו – שהיו נוטלין שוחד

כתובים – משלי פרק כו' ט'–יג'

(ט) חוֹחַ עֲלָהּ בַּיַד שְׂבוֹר וּמָשָׁל בְּפִי כְּסִילִים: (ט) כובא סלק בידא דרויא ושטיותא בפומיה
 דסכלא:

(י) רֵב מְחוֹלָל כָּל וְשִׁכַר כְּסִיל וְשִׁכַר עֲבָרִים: (י) סגי חיש בשדיה דסכלא ורויא עבר ימא:
 (יא) כְּכֹלֵב שָׁב עַל קֵאוּ כְּסִיל שׁוֹנֶה בְּאֹנְלָתוֹ: (יא) היך כלבא דהפך על תיוביה היכנא
 סכלא דתני בסכלותיה:

חק לישראל – פרשת אחרי מות יום ה'

(יב) רֵאִיתָ אִישׁ חָכֵם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכָסִיל מְמוֹנָו: (יב) אִין חוּיָתָא גְבֵרָא דְחָכִים בְּעֵינֵי נַפְשִׁיהָ סְבָלָא טַב מְנִיָּה:

(יג) אָמַר עֶצֶל שִׁחַל בְּדֶרֶךְ אָרִי בֵּין הָרְחִבוֹת: (יג) אָמַר עֶטְלָא שִׁחַלָא בָאֲרַחָא אֲרִיא בֵּינָת שׁוּקִי:

רש"י

מלשון וסכרו מעינות תהום (בראשית ח) ולשון עושי שר (ישעיה יט) הקב"ה סוכר מזל כסיל המשמש צימות החמה מתשרי ואילך ומאז הוא סוכר וסוגר כל עוברי הים מליכך בו עד הפסח, ודברי רבי משה ראיתי רב מחולל כל עשיר יש לו פעולות הרב' ואם שוכר כסיל במלאתו הנה הוא כשוכר כל עוברי דרך שרואין בקלקול המלאכה להורות איך יתכן ואיך יש לו לפעול ודבר ריק הוא ואינו ענין כאן:

(ט) חוח עלה ציד שוכר – כוחו שהוא נדבק ציד שוכר כן המשל האמור למטה נדבק בפי הכסיל להיות להם לחוח ולקוץ מכאיב, ומהו המשל:

(י) רב מחולל כל – הקב"ה ברא את הכל ודן את הכל ככסיל כחכם אין אנו ריכין לשום חכמה. ושוכר כסיל – לא כבשר ודם שלא ישכור אלא פועלי בקיאים ולא ישכור אלא העוסקים במלאכתו אבל הקב"ה מחולל כל ושוכר הכסילים ושוכר עובר דרכים הבטלנים מכל מלאכה, ומדרש אגדה ושוכר כסיל

משנה – חולין פרק ב'

(א) הַשׁוֹחֵט אֶחָד בְּעוֹף, וְשְׁנַיִם בַּבְּהֵמָה, שְׁחִיטָתוֹ כְּשֶׁרָה. וְרָבּוּ שֶׁל אֶחָד, כְּמוֹהוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, עַד שֶׁיִּשְׁחוּט אֶת הַיְּהוּדִין. חֲצִי אֶחָד בְּעוֹף, וְאֶחָד וְחֲצִי בַּבְּהֵמָה, שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. רַב אֶחָד בְּעוֹף וְרַב שְׁנַיִם בַּבְּהֵמָה, שְׁחִיטָתוֹ כְּשֶׁרָה:

חלדה, הגרמה, ועיקור, כולו גמרא גמרי לה, דתניא וזבחת כחשך לוייתך, מלמד שנלטה משה בעל פה על הלכות שחיטה, על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים צבהמה: עד שיחוט את הוורידים – כמין חוטין שעל שני לדי הקנה, ואעוף בלבד קאי ר' יהודה, כדי להוציא את דמו, הואיל ורובו כולו כאחד. ושחיטה דקאמר ר' יהודה, לאו דוקא, אלא שניקב הוורידין בשעת שחיטה קודם שיקרוש הדם דתו לא נפיק על ידי מליחה. ואין הלכה כר' יהודה: רוב אחד בעוף כו' – ואע"ג דתנן ברישא רובו של אחד כמוהו, דר תנא הכא רוב אחד בעוף וכו', חד בחולין וחד בקדשים, דאי אשמעינן בחולין הוה אמינא חולין הוא דסגי ליה ברובא משום דלאו לרם הוא לריד,

רע"ב – (א) השוחט אחד בעוף – משום דלכתחלה מצעי לשחוט שני סימנין אפילו בעוף, תנא השוחט, דמשמע דאחד בעוף דיעבד אין, לכתחלה לא. אבל שנים צבהמה לכתחלה הוי, דעד כמה לשחוט וליזיל. אי נמי, משום דצעי למתני ורובו של אחד כמוהו דדוקא דיעבד, דלכתחלה לריד שיתכוין לשחוט כל הסימן כולו. ואחד בעוף נפקא לן דכשר מקרא דכתיב (ויקרא יא) זאת תורת הצבהמה והעוף וכל נפש החיה הרומשת במים, הטילו הכתוב לעוף צין צהמה לדגים, לחייבו צני סימנים אי אפשר שכבר הוקש לדגים, לפטרו בלא כלום אי אפשר שכבר הוקש לצבהמה, הא כיצד, הכשרו בסימן אחד. ושחיטה מן האורח, וצני סימנים, וחמשה דברים הפוסלים את השחיטה, שהייה, דרסה,

חק לישראל – פרשת אחרי מות יום ה'

אבל קדשים ללדס הוא לריך לא חסגי ליה
 (ב) השוחט שני ראשין באחד, שחיטתו כשרה. שנים או חזין בספין ושוחטין,
 אפלו אחד למעלה ואחד למטה, שחיטתן כשרה:
 רע"ב – (ג) שנים או חזין בספין ושוחטין – למטה – שזה אוחז בקצה אחד של סכין,
 צהמה אחת: אפילו אחד למעלה ואחד ומצדו בלדו השני:

(א) התזו את הראש בבת אחת, פסולה. היה שוחט והתזו את הראש בבת
 אחת, אם יש בספין מלא צואר, כשרה. היה שוחט והתזו שני ראשים בבת
 אחת, אם יש בספין מלא צואר אחד, כשרה. במה דברים אמורים, בזמן
 שהוליקו ולא הביא, או הביא ולא הוליקו. אבל אם הוליקו והביא, אפלו כל
 שהוא, אפלו באומל, כשרה. נפלה ספין ושחטה, אף על פי ששחטה
 כדרךה, פסולה, שנאמר (דברים כז), וזבחתי ואכלתי, מה שאתה זובחת, אתה
 אוכל. נפלה ספין והגביהה, נפלו כליו והגביהו, השחיתו את הספין ועף, ובא
 חבירו ושחט, אם שחה כדי שחיטה, פסולה. רבי שמעון אומר, אם שחה כדי
 בקור:

יחלילו הסימנים אותן הקרנים: נפלה סכין
 ושחטה – טעמא דנפלה, הא הפילה הוא
 כשרה, ורע"ג ללא איכוין לשחוט, ללא צעינן
 כוונה בשחיטה, מדלאכטריך קרא למימר גבי
 קדשים לרזונכס תזכחו, לדעתכס זכוחו
 כלומר מדעת וכוונה, שמע מינה דבחולין לא
 צעינן כוונה: נפלה סכין והגביהה – ושהה
 בהגביהה זו: כליו – בגדיו: או שהשחיתו את
 הסכין – קודם שחיטה: ועף – העשה עיף
 ויגע מחמת השחיה, וכשהתחיל לשחוט לא
 היה זו כת, ופסק שחיטתו וצא חבור ושחט:
 כדי שחיטה אחרת – כדי שישחוט רוב שנים
 צהמה אחרת כמותה כשהיא רבוצה, גסה
 לגסה, ודקה לדקה, ועוף לעוף. והרמב"ם
 פסק כדברי האומר כדי שחיטת צהמה דקה
 לעוף, וצעי נמי כדי שיגביהנה וירבילנה. ולא
 נהגו כן: כדי בקור – כשיעור שהטבח בודק
 ומצקק את סכינו. ואין הלכה כר' שמעון:

רע"ב – (ג) התזו את הראש – כאלס המתזו
 קנה או ללעת שדוחק הסכין בכח ופוסק, וזו
 היא דרסה: היה שוחט – צמשיכה, והתזו
 הראש צהצהה בצבד, או צהולכה בצבד.
 ולשחיטת הסימנים שיעור הכשר, קרי התזו
 את הראש: אם יש בסכין מלא צואר – חוץ
 לצואר צהמה והעוף ששוחט: כשרה – שיש
 בסכין כדי לשחוט צמשיכה בלא דרסה. אבל
 אם אין אורך הסכין אלא כעוצי הצואר או
 חוץ לצואר משהו, דרסה היא, שאין הסימנים
 נחתכין צמשיכה זו לצדה בלא דרסה: אם יש
 בסכין מלוא צואר אחד – חוץ לשני
 הצוארים. דהיינו שיעור שלשה צוארים: איזמל
 – תער דק קטן מאל. ולא גזרינן איזמל שאין
 לו קרנים אטו איזמל שיש לו קרנים. ואיזמל
 שיש לו קרנים הוא שרגילים לעשות כמין
 קרנים לאיזמל לנוי על גביו ונוטים ללד
 ראשו, ומתוך שהוא קטן מאל הוא נשמט מן
 הצואר, וכשהוא מוליך ומציא יש לחוש שמה

(ד) שחט את הושט ופסק את הגרגרת, או שחט את הגרגרת ופסק את
 הושט, או ששחט אחד מהן והמתין לה עד שפיתה, או שהחליד את הספין
 תחת השני ופסקו, רבי ישבב אומר, נבלה. רבי עקיבא אומר, טרפה. כלל
 אומר רבי ישבב משום רבי יהושע, כל שנפסלה בשחיטתה, נבלה. כל
 ששחיטתה פראוי ודבר אחר גרם לה לפסל, טרפה. והודה לו רבי עקיבא:

חק לישראל – פרשת אחרי מות יום ה'

מלמטה למעלה: נבלה – ומטמאה צמשא: טרפה – ואינה מטמאה: ודבר אחר גרם לה להפסל – כגון אחד מן הטריפות השנויות בצרקה ואלו טריפות:

(ה) השוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהן דם, פשרים, ונאכלים בידים מסואבות, לפי שלא הכשרו בדם. רבי שמעון אומר, הכשרו בשחיטה: רע"ב – (ה) זידים מסואבות – כלומר בלא נטילת ידים. גזרו על הידים להיות שניות לטומאה. ובחולין שנעשו על טהרת הקודש מיירי, דשני עושה שלישי בהן. לחילו בחולין גרידא, אפילו היו מוכשרים בדם, אין שני עושה שלישי בחולין: לפי שלא הוכשרו בדם

(ו) השוחט את המסכנת, רבן (שמעון בן) גמליאל אומר, עד שתפרס ביד וברגל. רבי אליעזר אומר, דיה אם זנקה. אמר רבי שמעון, (אף) השוחט בלידה ולמחר השכים ומצא כתלים מלאים דם, פשרה, שזנקה, וכמדת רבי אליעזר. וחקמים אומרים, עד שתפרס או ביד או ברגל או עד שתכשפש בזנבה, אחד בהמה דקה ואחד בהמה גסה. בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה, פסולה, שאינה אלא הוצאת נפש בלבד. במה דברים אמורים, שהיתה בחזקת מסכנת. אבל אם היתה בחזקת בריאה, אפלו אין בה אחד מכל הסימנים הללו, פשרה:

הנזר מלאים דם, כשרה מפני שזינקה. וכשיטת ר' אליעזר למכשיר לה בזנוק, אמרה ר' שמעון. ואין הלכה כר' אליעזר: אחד בהמה דקה ואחד בהמה גסה – כריכה פרכוס אם היא מסוכנת: שפטה ידה – בגמר שחיטה: ולא החזירה פסולה – אם היתה מסוכנת. לפי שאין זה פרכוס אלא כן דרכה בשעת זאת נפשה. אבל גסה לאו אורחה בהכי ובין שפטה ולא כפפה בין שפפה ולא פשטה כשרה:

(ז) השוחט לנכרי, שחיטתו כשרה. ורבי אליעזר פוסל. אמר רבי אליעזר, אפלו שחטה שייאכל הנכרי מחצו כבד שלה, פסולה, שסתם מחשבת נכרי לעבודה זרה. אמר רבי יוסי, קל וחמר הדברים, ומה במקום שהמחשבה פוסלת במקדשין, אין הפל הולך אלא אחר העובר. מקום שאין מחשבה פוסלת בחליו, אינו דין שלא יהא הפל הולך אלא אחר השוחט:

זרה: חזר כבד – יותרת הכבד: אמר רבי יוסי קל וחומר – ללא מהניא מחשבת בעלים, הואיל וישראל שחיט לה: ומה במקום

רע"ב – (ז) ופסק את הגררת – היינו עיקור. ובזהמה קאי: תחת השני – תחת הסימן השני. שהיה תוחז הסכין בין הסימן לנזר: החלד – כסה. ולשון חלדה, כחולדה הדרה בעיקרי הבתים למכסיה: ופסקו –

רע"ב – (ה) זידים מסואבות – כלומר בלא נטילת ידים. גזרו על הידים להיות שניות לטומאה. ובחולין שנעשו על טהרת הקודש מיירי, דשני עושה שלישי בהן. לחילו בחולין גרידא, אפילו היו מוכשרים בדם, אין שני עושה שלישי בחולין: לפי שלא הוכשרו בדם

רע"ב – (ו) השוחט את המסוכנת – כל שמעמידים אותה ואינה עומדת מחמת חוליה, היא מסוכנת, ואפילו יש לה כח בשנייה לאכול קורות ובקעיות של עץ: עד שתפרס – לאי לא פרכסה, חיישינן שמא ניטלה נשמתה קודם גמר שחיטה: אם זינקה – כדרך שהבהמות נופחות בגרונו והדם מקלח ומזנק ככה: השוחט בזנבה – בהמה מסוכנת שריכה פרכוס ולא ידע אם פרכסה, ולמחר השכים ומלא כותלי בית שחיטת

רע"ב – (ז) ור' אליעזר פוסל – אם בהמת נכרי היא. רע"ג לישראל קשחט לה מהניא בה מחשבת נכרי לסתם מחשבתו לעבודה

חק לישראל – פרשת אחרי מות יום ה'

לזמנו, פגול הוא, ואע"פ שיש צה חומר אף אין מחשבה הולכת אלא אחר העובד. חולין לענין עבודה זרה שאין מחשבה פוסלת בהתנסו בארבע עבודות, אלא בשתים, בשחיתה ובזריקה, להני הוא דכתיב, וזבח לאלהים יחרם (שמות כב), כל אסוף נסכיהם מדם (תהלים יז), אבל קבלה והולכה לא כתיב בהו. והקטרה אע"ג דשכיחא בעבודה זרה, מיהו לאו עבודה היא לאפסודי בהמה משום הקטר חלצה לעבודה זרה היכא דלא נשחטה ולא נזרק דמה לעבודה זרה, דהא אפילו צפנים לא מיפסיל קרבן אם חשבת על אכילת בשר בשעת הקטר חלצים, וכיום שמעינו קולא במחשבת חוץ, לין הוא שנקל בזה שלא יהא הדבר תלוי אלא בשחטה. והלכה כר' יוסי:

(ח) השוחט לשם הרים, לשם גבעות, לשם ימים, לשם נהרות, לשם מדברות, שחיתתו פסולה. שנים או חזין בספין ושוחטין, אחר לשם אחר מכל אלו, ואחר לשם דבר פשר, שחיתתו פסולה:

רע"ב – (ח) השוחט לשם הרים וכו' שחיתתו פסולה – ותקובצ עבודה זרה לא הויא ליחסר בהנאה. משום דכל הני אינו נעשין עבודה זרה. דכתיב (דברים יב) אלהיהם על ההרים, ולא ההרים אלהיהם. ומיהו פסולה מלאכול, משום דמייא לשחיתה

(ט) אין שוחטין לא לתוך ימים, ולא לתוך נהרות, ולא לתוך בלים. אבל שוחט הוא לתוך עוגא של מים, ובספינה על גבי בלים. אין שוחטין לגומא כל עקר, אבל עושה גומא בתוך ביתו בשביל שייפגס הדם לתוכה. ובשוק לא יעשה בו, שלא יחקה את המינין:

רע"ב – (ט) אין שוחטין לתוך ימים – שלא יאמרו לשרו של ים הוא שוחט: ולא לתוך הכלים – שלא יאמרו לזרוק דמה לעבודה זרה קא עבד: עוגא – גומא. לשון עוגיות לגפנים. במועד קטן: עוגא של מים – דוקא עכורים. אבל כלולין לא, שמה יאמרו לפרטוף פניו הנראה במים הוא שוחט: ובספינה – יכול לשחוט על גבי כלים והדם שותת ויורד לתוך הים, שהרואה אומר כדי שלא ללכך

(י) השוחט לשם עולה, לשם זבחים, לשם אשם תלוי לשם פסח, לשם תודה, שחיתתו פסולה. ורבי שמעון מכשיר. שנים או חזין בספין ושוחטין, אחר

חק לישראל – פרשת אחרי מות יום ה'

לְשֵׁם אֶחָד מִכָּל אֱלֹהִים, וְאֶחָד לְשֵׁם דְּבַר בְּשֵׁר, שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם חֲטָאתָ, לְשֵׁם אֲשֶׁם וְדָאִי, לְשֵׁם בְּכוֹר, לְשֵׁם מַעֲשֵׂה, לְשֵׁם תְּמוּדָה, שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. זֶה הַפֶּלֶל, כָּל דְּבַר שֶׁנֶּדְרָ וְנִדְבָ, הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁמוֹ אָסוּר. וְשִׂאִינוּ נֶדְרָ וְנִדְבָ, הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁמוֹ, בְּשֵׁר:

ואשם מעילות, ואשם שפחה חרופה. ועל שם שאשם תלוי צא על ספק, קרי להני אשם ודאי: לשם בכור לשם מעשר – מידע ידעי אינשי דשקר הוא, דבכור ומעשר קלא אית להו ומידע ידעי מקמי הכי, דאילו ההיא שעתא לאו בני אפרושי נינהו דנימא השתא קמקדיש להו: זה הכלל – לאתווי אש אמר הריני שוחט לשם עולת נזיר, שהיא פסולה. דמהו דתימא ליכא למיחש לחורבא, דמידע ידעי דהא לא נדר, קמשמע לן דמימר אמרי דילמא נדר בצנעא זה שלשים יום שהוא סתם ניזרות, ובשלשים יום לא מינכרא מילתא לשכניו: ושאינו נידר ונידב – לאתווי עולת יולדת. שאם אמר לשם עולת יולדת דפירוש, כשרה. ואפילו לשם אשה שאינה חייבת קרבן לידה. ומהו דתימא הואיל ואין אותה אשה חייבת קרבן לידה לא היתה זו אלא נדבה, קמשמע לן דאימר שמה הפילה, דמפלת אין לה קול, ונמצא קרבן זה חובה ולא נדבה, ולפיכך שחיטתו כשרה:

דע"ב – (י) השוחט – חולין בחוץ: לשם עולה – כיון דעולה צאה בנדר ונדבה, הרואה אומר עכשיו הוא מקדיש ושוחטה לעולה וקדיש בחוץ מותרים, הלכך גזור בה רבנן עלה ופסולה, וכן שלמים [וכו']: אשם תלוי – צא על ספק חיוב כרת, כגון שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן ואכל אחת מהן ואין ידוע איזו מהן אכל. אשתו ואחותו עמו במטה ובא על אחת מהן ואין ידוע על איזו מהן צא, מציא אשם תלוי להגן מן היסורים עד שיוודע לו אם חטא ודאי מציא חטאתו. ומתניתין ר' אליעזר היא דאמר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום, שצכל יום עומד בספק חטא ולבו נוקפו שמה חטאתו. ונמצא שדבר הנידר ונידב הוא: לשם פסח – ופסח נמי מקרי דבר הנידר ונידב הואיל והוא עשוי להפרישו כל ימות השנה ולהניחו עד זמנו, אמרי קא שחיט שלמים בחוץ ואכיל להו: ר' שמעון מכשיר – דלא חייש למראית העין: אשם ודאי – כגון אש גזילות מי שגזע לשקר על כפירות ממון,

גמרא – חולין דף מד' ע"ב

ואומר אהה ה' אלהים הנה נפשי לא מטומאה ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי ועד עתה ולא בא בפי בשר פגול הנה נפשי לא מטומאה שלא הרהרתי ביום לבא לידי טומאה בלילה ונבלה וטרפה לא אכלתי שלא אכלתי בשר כוס כוס מעולם ולא בא בפי בשר פגול שלא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם משום ר' נתן אמרו שלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה.

דרבה שרא טרפתא וזבן מינה בישראל אמרה ליה בת רב חסדא אבא שרי בוכרא ולא זבן מיניה בישראל אמר לה ה"מ בוכרא דאשומא מזדבן הכא מתקלא מוכח מאי איכא משום אומצא מעלייתא כל יומא אומצא מעלייתא זבנו לי אמר רב חסדא איזהו תלמיד חכם זה הרואה טרפה לעצמו ואמר רב חסדא איזהו שונא מתנות יחיה זה הרואה טרפה לעצמו

חק לישראל – פרשת אחרי מות יום ה'

דרש מר זוטרא משמיה דרב חסדא כל מי שקורא ושונה ורואה טרפה לעצמו ושימש תלמידי חכמים עליו הכתוב אומר יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך רב זביד אמר זוכה ונוחל שני עולמות העולם הזה והעולם הבא אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא ר' אלעזר כי הווי משדרי ליה מבי נשיאה מידי לא שקיל וכי הווי מזמני ליה לא אזיל אמר לא קא בעי מר דאיחי דכתיב ושונא מתנות יחיה רבי זירא כי משדרי ליה לא שקיל כי הווי מזמנין ליה אזיל אמר אתייקורי הוא דמתייקרו בי:

רש"י על הגמרא

הצק: כל יומא נמי – חולקין לי כבוד ומוכרין לי מן המיטב: זה הרואה טרפה לעצמו – כשנולד ספק טרפות צבחתו ונראה צו טעם לאיסור וטעם להיתר ואינו חס עליה ואוסרה: הרואה טרפה לעצמו – ודאי שונא מתנות אחרים הוא שאף על שו אינו חומד להכריע להיתר: ושמש תלמידי חכמים – גמר לתרץ טעמי המשנה ומשניות הסותרות זו את זו והיינו גמרא: יגיע כפיך כי תאכל – דכיון דעל שו אינו חומד כל שכן שאינו חומד בשל אחרים לגנוב ולגזול: מזמני ליה – לאכול אלכל:

שכי בזכרא – כשהיה כהן מביא לפניו זכור לראות מומו והיה מתירו לא היה לוקח ממנו מבשר אותו זכור, זכור נהג בזמן הזה וכשהוא חס אינו ראוי לכלום דשוחט קדשים בחוץ: זכור – נמכר באומד ולא במשקל כדלמרינן בצבורות (דף לא) כל פסולי המוקדשין נשחטין ונמכרין באיטליז ונמכרין בליטרא חוץ מן הזכור והמעשר: מתקלא מוכח – שהכל רואין שהוא שוקל ליטרא דדינר כמותו לאחרים ונותן המעות מיד: מאי איכא – צמה יכולין לחשדני: משום אומלא מעלייתא – ששוקלין לי הליטרא ממיטב

זוהר – אחרי מות דף ע"ט ע"א

תאנא, מאי דכתיב, (בראשית ג) ואיבה אשית בינה ובין האשה, ארבעה ועשרים זיני מסאבותא אטיל חויה בנוקבא, פד אתחבר עמה, פחושפון ואיבה, ועשרין וד' זינין (ס"א דינין) מתערין לעילא, ועשרין וארבע לתתא. ושערא רבא, וטופרין סגיא, וכדין דינין מתערין בכלא. ותאנא פד בעת אתתא לאתדבאה, בעיא לספרא ההוא שערא דרבי ביומא דאיהי מסאבא, ולספרא טופרהא, וכל ההוא זיהמא די בהון:

דתאנא ברזי דמסאבותא, זיהמא דטופרין, יתער זיהמא אחרא, ובגיני פה, בעיין גניזא, ומאן דאעבר לון לגמרי, פאלו אתער חסד בעלמא. דתניא לא לבעי ליה לאיניש למיהב דוקרנא לזינין בישין. דתנינן (ע"ז ע"א) אלה וארבע מאה זה זינין בישין, מתאחדן בההוא זיהמא, דאטיל חויה תקיפא, וכלהו מתערין בההוא זיהמא דטופרין:

חק לישראל – פרשת אחרי מות יום ה'

וּאֶפִּילוּ מֵאֵן דְּבַעֲי, יַעֲבִיד בְּהוּ חֲרָשִׁין לְבַנֵּי נִשְׂא, מִשּׁוּם אֵינְוֹן דְּתַלְיִין בְּהוּ, וּמֵאֵן דְּאֶעְבֵּר (דף ע"ט ע"ב) לֹוּן, כְּאֵלוּ אֶסְגֵי חֶסֶד בְּעֵלְמָא, וְדִינִין בִּישִׁין לֹא מִשְׁתַּכְּחִין. וַיַּעֲבֵר הַהוּא זִוְהֵמָא וְטוּפְרָהָא דְרָשִׁים בֵּיה. דְּתַנְיָא, מֵאֵן דְּדָרִיךְ בְּרַגְלֵיהָ, אִוּ בְּמִסְאֲנִיהָ עֲלִייהוּ, יְכִיל לֹאֲתַזְקָא. וּמָה בְּהַאי שִׁיּוּרֵי דְשִׁיּוּרֵי דְזוּהֵמָא דְלַעֲיִלָא כְּה, אֲתַתָּא דְמִקְבְּלָא וְאֲתַחֲבַרְתָּ בְּחוּיָא, וְאֶטִּיל בְּה זִוְהֵמָא, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. וְוִי לְעֵלְמָא דְמִקְבְּלָא מִינָהּ מַהֲהוּא זִוְהֵמָא, בְּגִינֵי כְּה וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַת טוּמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב:

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הִבִּיאוּ עָלַי כְּפָרָה בְּרֹאשׁ חֲדָשׁ. עָלַי וְדָא, בְּגִין דִּיתַעֲבֵר הַהוּא חוּיָא, וְיִתְבַסֵּם מֵאֵן דְּבַעֲיָא. עָלַי: כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיהו ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּקֶרֶת, (במדבר טז) הַנּוֹעֲדִים עַל יִי, דְּבְגִינֵיהוֹן אֲתַעֲר מֵאֵן דְּאֲתַעֲר דְּאֲתִי מִסְטְרֵיהוּ. אוּף הֵבֵא הִבִּיאוּ עָלַי כְּפָרָה, עָלַי מִמֶּשׁ. בְּגִין דִּיתְבַסֵּם וְיִתַעֲבֵר וְלֹא אֲשַׁתְּכַח חוּיָא בְּאֲתַר דְּשִׁאֲרֵי. וְכָל כְּה לְמָה. עַל שְׁמַעְטָתִי אֶת הִירְתָּ, וְשִׁלְטָא בְּה מֵאֵן דְּלֹא אֲצַרְיָהּ. וּבְגִין כְּה כְּתִיב וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַת טוּמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב:

הלכה – הרמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק כב'

(טו) אין ממנין אפילו אדם נאמן וכשר להיות שומר חצר שיש שם נשים אע"פ שהוא עומד בחוץ שאין אפוטרופוס לעריות ואסור לאדם למנות אפוטרופוס על ביתו שלא ינהיג אשתו לדבר עבירה:

(טז) אסור לתלמיד חכם לשכון בחצר שיש בה אלמנה אע"פ שאינו מתייחד עמה מפני החשד אלא אי"כ היתה אשתו עמו וכן אלמנה אסורה לגרל כלב מפני החשד ולא תקנה אשה עבדים זכרים אפילו קטנים מפני החשד:

לע"נ

זאב חיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה
בת שמחה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.